

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Poláchem ve věci

žalobkyně: **G. O.**, e. č. X
státní příslušnost X
pobytem X

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**,
se sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí ze dne 11. 12. 2023, č. j. OAM-1447/ZA-ZA11-D07-2023

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 12. 2023, č. j. OAM-1447/ZA-ZA11-D07-2023, **se z r u š u j e** a věc **se v r a c í** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalobkyni **se nepřiznává právo** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

1. Žalobkyně brojila svou žalobou proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 12. 2023, č.j. OAM-1447/ZA-ZA11-D07-2023, kterým bylo rozhodnuto tak, že žádost o udělení azylu je nepřípustná podle § 10 a odst. 1 písm. b) zák. č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“) Řízení o udělení mezinárodní ochrany bylo podle § 25 písm. i) zákona o azylu zastaveno. Státem příslušným k posouzení podané žádosti podle čl. 3 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu

podané příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (dále jen „Dublinské nařízení“ nebo „nařízení Dublin III“) je Polská republika.

II. Žaloba

2. Žalobkyně namítala, že žalovaný porušil § 3, § 50 odst. 4, § 68 odst. 3 zák. č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“). Žalovaný dále porušil § 25 písm. j) zákona o azylu ve spojení s § 10 písm. e) zákona o azylu, které nemělo být aplikováno. Rovněž porušil čl. 3 odst. 2 ve spojení s čl. 17 Dublinského nařízení.
3. Žalobkyně dále citovala judikaturu Nejvyššího správního soudu, která se zabývala posouzením existence systémových nedostatků ve státě, kam má být žadatel o mezinárodní ochranu přemístěn. Žalobkyně v této souvislosti odkázala i na usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 11. 6. 2021, č.j. 62 Az 23/2021-20, týkající se toho, že Evropská komise dne 20. 12. 2017 aktivovala postup dle čl. 7 odst. 1 Smlouvy o EU. Nelze pak vyloučit, že v Polsku nedochází k systematickým nedostatkům ve smyslu čl. 3 odst. 2 Dublinského nařízení. Podle názoru žalobkyně posouzení přijímacích podmínek polského azylového systému v napadeném rozhodnutí je pouze formální. Navíc takový způsob hodnocení využívá žalovaný prakticky v každém svém rozhodnutí, kterým se v souladu s Dublinským nařízením určuje jiný členský stát jako příslušný k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu.
4. Žalobkyně dále uvedla, že pochází z Ázerbájdžánu a do ČR přicestovala za svým manželem st. příslušníkem Ukrajiny, který do ČR přesídlil v březnu 2022 po začátku války na Ukrajině a od té doby zde pobývá na základě udělené dočasné ochrany. V ČR žalobkyně chce být se svým manželem, má zde zázemí a podporu. Žalovaný nedostatečně zvážil aplikaci diskrečního opatření dle čl. 17 Dublinského nařízení a rozhodnutí má tudíž dopad na její soukromý a rodinný život. Odůvodnění rozhodnutí je ohledně posouzení jejích individuálních důvodů zcela obecné, což nelze akceptovat.

III. Vyjádření žalovaného

5. Žalovaný ve svém vyjádření především uvedl, že považuje napadené rozhodnutí za zákonné, přezkoumatelné, vycházejí z dostatečně zjištěného stavu věci a respektující ustálenou judikaturu. Dle cestovního dokladu žalobkyně, vyjádření žalobkyně a prohlášení Polska byla v době podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany na území ČR držitelkou víza č. X vydaného Polskem v Baku dne 24. 9. 2023 s platností ode dne 1. 10. 2023 do dne 29. 10. 2023 a počtem 14 dní pobytu a jedním možným vstupem. Žalovaný tedy požádal Polsko o převzetí příslušnosti k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu žalobkyně, přičemž dne 13. 11. 2023 obdržel informaci, že Polsko uznalo svou příslušnost k posouzení žádosti žalobkyně o mezinárodní ochranu. Je proto nezbytné aplikovat čl. 12 Dublinského nařízení.

IV. Posouzení věci krajským soudem

6. Žaloba byla podána osobou oprávněnou (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s.ř.s.“), ve lhůtě stanovené v ustanovení § 32 odst. 1 zákona o azylu.
7. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů (ust. § 75 odst. 1, 2 s. ř. s.) podle skutkového a právního stavu zjištěného s přihlédnutím k čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání mezinárodní ochrany ke dni vydání rozhodnutí soudu. Předmětem posouzení v této věci nejsou samotné důvody pro udělení či neudělení mezinárodní ochrany, nýbrž podmínky pro aplikaci ust. § 25 písm. i) ve spojení s ust. § 10a odst. 1 písm. b) zákona o azylu.
8. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů (ust. § 75 odst. 2 s. ř. s.) podle skutkového a právního stavu zjištěného s přihlédnutím k čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (tzv. procedurální směrnice).
9. Žaloba je důvodná.
10. Soud se nejprve zabýval tvrzenými nedostatky polského azylového systému.
11. Podle čl. 3 odst. 1 věty druhé nařízení Dublin III „žádost posuzuje jediný členský stát, který je příslušný podle kritérií stanovených v kapitole III“. Výjimku představuje situace popsaná v čl. 3 odst. 2 větě druhé, dle které „není-li možné přemístit žadatele do členského státu, který byl primárně určen jako příslušný, protože existují závažné důvody se domnívat, že dochází k systematickým nedostatkům, pokud jde o azylové řízení a o podmínky přijetí žadatelů v daném členském státě, které s sebou nesou riziko nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu článku 4 Listiny základních práv Evropské unie, členský stát, který vede řízení o určení příslušného členského státu, pokračuje v posuzování kritérií stanovených v kapitole III, aby zjistil, jestli nemůže být určen jako příslušný jiný členský stát.“.
12. Podle čl. 12 odst. 1 Dublinského nařízení, pokud je žadatel držitelem platného povolení k pobytu, je k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu příslušný členský stát, který toto povolení vydal. Podle odstavce 2 téhož ustanovení pokud je žadatel držitelem platného víza, je k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu příslušný členský stát, který toto vízum udělil, ledaže bylo vízum uděleno jménem jiného členského státu v rámci ujednání o zastupování podle článku 8 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. [810/2009](#) ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech. V tom případě je k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu příslušný zastupovaný členský stát. Podle článku 7 odst. 1 Dublinského nařízení členský stát, který je příslušný podle kritérií stanovených v této kapitole, se určuje na základě stavu v době, kdy žadatel podal první žádost o mezinárodní ochranu v některém členském státě.
13. Soud dále k věci uvádí, že mezi účastníky není sporné, že žalobkyně požádala v ČR o mezinárodní ochranu dne 23. 10. 2023. Rovněž není sporné, že v této době byla žalobkyně držitelkou víza č. 103506551 vydaného Polskem dne 24. 9. 2023 s možností jednoho vstupu s platností ode dne 1. 10. 2023 do 29. 10. 2023 s počtem 14 dnů. Žalovaný tedy postupoval správně, když rozhodl, že státem příslušným k posouzení je Polsko. Z obsahu napadeného rozhodnutí je navíc zřejmé, že správní orgán požádal Polsko dne 31. 10. 2023 o převzetí příslušnosti k posouzení žádosti o mezinárodní

- ochranu a dne 13. 11. 2023 obdržel správní orgán informaci, že Polsko uznalo svou příslušnost k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu žalobkyně.
14. Soud k věci dále uvádí, že podle čl. 3 odst. 1 věty druhé Dublinského nařízení *žádost posuzuje jediný členský stát, který je příslušný podle kritérií stanovených v kapitole III*. Výjimku představuje situace popsaná v čl. 3 odst. 2 větě druhé, dle které *není-li možné přemístit žadatele do členského státu, který byl primárně určen jako příslušný, protože existují závažné důvody se domnívat, že dochází k systematickým nedostatkům, pokud jde o azylové řízení a o podmínky přijetí žadatelů v daném členském státě, které s sebou nesou riziko nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu článku 4 Listiny základních práv Evropské unie, členský stát, který vede řízení o určení příslušného členského státu, pokračuje v posuzování kritérií stanovených v kapitole III, aby zjistil, jestli nemůže být určen jako příslušný jiný členský stát*.
15. V rámci dublinského systému tedy nelze přemísťovat žadatele o mezinárodní ochranu do zemí, v nichž azylové řízení nebo podmínky přijetí žadatelů o mezinárodní ochranu vykazují natolik závažné, tedy systémové nedostatky z hlediska závazných standardů Společného evropského azylového systému (resp. z hlediska srovnatelných závazků ostatních zemí dublinského systému, které nejsou právními předpisy Společného evropského azylového systému v té či oné míře vázány). Tyto systémové nedostatky musejí dosahovat intenzity, že by v případě přemístění žadatele do dané země dublinského systému vzniklo riziko nelidského či ponižujícího zacházení s tímto žadatelem, rozporné s požadavky zejména čl. 4 Listiny základních práv EU, resp. čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, jak byly konkretizovány v judikatuře Soudního dvora Evropské unie a Evropského soudu pro lidská práva (přímo k možnosti vzniku takové újmy v rámci uplatňování dublinského systému srov. zejména rozsudky velkého senátu Soudního dvora ze dne 21. 12. 2011, *N. S. a M. E.*, C-411/10 a C-493/10, ze dne 14. 11. 2013, *Puid*, C-4/11, a ze dne 10. 12. 2013, *Abdullahi*, C-394/12; a dále rozsudky velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva ze dne 21. 1. 2011 ve věci *M. S. S. proti Belgii a Řecku*, stížnost č. 30696/09, a ze dne 4. 11. 2014 ve věci *Tarakhel proti Švýcarsku*, stížnost č. 29217/12).
16. Nejvyšší správní soud v této souvislosti již vyslovil, že úvaha správního orgánu týkající se možnosti přemístění žadatele ve smyslu čl. 3 odst. 2 druhého pododstavce Dublinského nařízení musí být obsažena v každém rozhodnutí o přemístění žadatele, bez ohledu na to, do jaké země má být žadatel přemístěn (viz rozsudek ze dne 25. 2. 2015, č. j. 1 Azs 248/2014 - 27). Tyto závěry správního orgánu musí mít oporu ve zprávách o fungování azylového systému v tomto státě, případně v dalších podkladech, které budou obsaženy ve správním spise (rozsudek ze dne 12. 9. 2016, č. j. 5 Azs 195/2016 - 22).
17. Napadené rozhodnutí tyto úvahy obsahuje. Je v něm popsáno řízení o mezinárodní ochraně v polském právním řádu, dostupné opravné prostředky, nárok na ubytování v jednom z 8 středisek a postup v případě, kdy je žadatel do Polska přemístěn podle dublinského nařízení. V rozhodnutí je popisován i postup při registraci a sociální aspekty přijímání ukrajinských uprchlíků, kteří do země přišli po ruské invazi v měsíci únoru 2022. Žalovaný v napadeném rozhodnutí rovněž konstatuje, že na úrovni EU ani Rady Evropy nebylo vydáno žádné závazné rozhodnutí, dle kterého by v Polsku

existovaly systémové nedostatky, co se azylového řízení a přijímacích podmínek týče. Takové stanovisko nepřijal ani Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky. Žalovaný v rozhodnutí rovněž uvedl, že Polsko je bezpečnou zemí původu pro ČR i ostatní členské státy EU, ratifikovalo a dodržuje mezinárodní smlouvy o ochraně lidských práv a ročně zde žádají o mezinárodní ochranu tisíce uprchlíků.

18. Jde-li o použití jediného zdroje, tak Nejvyšší správní soud přitom v mnoha svých rozhodnutích (např. ze dne 26. 5. 2016, č. j. 2 Azs 113/2016 - 26, ze dne 25. 5. 2017, č. j. 7 Azs 38/2017 - 73, či ze dne 25. 4. 2019, č. j. 7 Azs 39/2019 - 39), ve kterých přezkoumával hodnocení existence systémových nedostatků v Polsku, hodnotil jako dostatečné posouzení stěžovatele, který ve správních rozhodnutích otázku vypořádal obdobným způsobem jako v nyní projednávaném případě. Z rozhodovací činnosti Nejvyššího správního soudu vyplývá, že v případě dublinských přemístění bývá ve správním spise standardně založena právě pouze zpráva Informace OAMP k Polsku, vycházející z více zdrojů, a že kasační soud ji v rámci správního řízení obecně považuje za dostatečný podklad.
19. Žalovaný ve svých úvahách vycházel z Informace OAMP ze dne 24. 3. 2023 – Polsko – Azylový systém: řízení o mezinárodní ochraně, azylová legislativa, zranitelné osoby, dublinský systém, azylová střediska, přijímací podmínky, zajišťovací a azylové a dublinské statistiky. Žalovaný přitom hodnotí i situace ukrajinských uprchlíků od ruské invaze na Ukrajinu dne 24. 2. 2022 a její vliv na standardní žádosti o mezinárodní ochranu. S podklady pro rozhodnutí byla žalobkyně řádně seznámena, nic dalšího doložit nepožadovala.
20. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 7. 6. 2016, č. j. 8 Azs 18/2016 – 52, společný evropský azylový systém je „založen na domněnce vzájemné důvěry a na předpokladu, že zacházení s žadateli o azyl v každém členském státě splňuje požadavky Listiny základních práv EU, Ženevské úmluvy i Úmluvy o lidských právech a základních svobodách. Tato domněnka je vyvratitelná, to však neznamená, že jakékoli porušení základního práva členským státem automaticky znemožňuje přemístění žadatele o azyl do tohoto členského státu. Je tomu tak pouze tehdy, je-li třeba se vážně obávat, že dochází k systematickým nedostatkům azylového řízení a podmínek příjmu žadatelů v příslušném členském státě, které s sebou nesou riziko nelidského či ponižujícího zacházení.“
21. Jelikož v otázce azylového řízení mezi členskými státy platí domněnka vzájemné důvěry, pro vyvrácení této domněnky musí žadatel uvést hodnověrná tvrzení o systémových nedostatkách v azylovém řízení, jež by důkladně podepřel relevantními důkazy (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 9. 2019, č. j. 5 Azs 252/2019 – 41). Obdobně lze vycházet z rozsudku velkého senátu Soudního dvora Evropské unie ze dne 19. 3. 2019, Jawo, C-163/17, ve kterém bylo v bodu [90] uvedeno, že, „má-li soud, který rozhoduje o opravném prostředku, jenž byl podán proti rozhodnutí o přemístění, k dispozici důkazy, které předložila dotčená osoba za účelem prokázání existence takového rizika, je tento soud povinen na základě objektivních, spolehlivých, přesných a řádně aktualizovaných údajů a s ohledem na standard ochrany základních práv zaručený unijním právem, posoudit existenci buď systémových či celoplošných nedostatků, anebo nedostatků týkajících se některých skupin osob.“ K tomu, aby se na systémové nedostatky

- vztahovala působnost článku 4 Listiny základních práv EU, musí tyto dosahovat obzvláště vysoké míry závažnosti, která závisí na všech okolnostech případu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 9. 2020, č. j. 1 Azs 192/2020 – 27).
22. Takové pochybnosti, které by výše uvedenou domněnku vyvrátily, v předcházejícím ani soudním řízení nevystaly. Naopak lze souhlasit se žalovaným v tom, že Polsko je členským státem Evropské unie a dalších lidskoprávních organizací, přičemž ho nelze ani z jiných důvodů považovat za zemi, ve které by se závažné systémové nedostatky vyskytovaly.
23. Soud k věci dále odkazuje na nedávné rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2023, č.j. 2 Azs 26/2023-51 v němž je mj. uvedeno: „[14] Taktéž problematikou fungování azylového systému v Polské republice se již zdejší soud opakovaně zabýval. V rozsudcích ze dne 26. 5. 2016, č. j. 2 Azs 113/2016-26, a ze dne 22. 3. 2016, č. j. 9 Azs 27/2016-37, shodně dospěl k závěru, že *„Polská republika je bezpečnou zemí, která neporušuje základní lidská práva a dbá na jejich dodržování. K opačnému závěru by bylo možné dospět pouze tehdy, pokud by byl prokázán opak, k čemuž v tomto řízení nedošlo. Neexistují totiž žádné důkazy, že by v Polské republice docházelo k nelidskému či ponižujícímu zacházení, jak to má na mysli čl. 4 Listiny základních práv Evropské unie. Posouzení žádosti stěžovatelky v Polské republice nevede k vážné obavě ve smyslu čl. 3 odst. 2 věty druhé nařízení Dublin III. Přísnější přístup totiž sám o sobě ještě neznačí, že žádosti o mezinárodní ochranu nejsou dostatečně individuálně posuzovány; nelze tak přijmout jako rozhodné stěžovatelkou předložené zprávy. Za situace, kdy instituce působící v oblasti ochrany práv uprchlíků, respektive žadatelů o mezinárodní ochranu, mají dostatečné možnosti k tomu, aby stav v jednotlivých zemích monitorovaly, lze oprávněně očekávat, že by na existující vážné nedostatky upozornily. (...) Pokud žádná z těchto institucí nevydala prohlášení o systematických nedostatcích polského azylového řízení nebo tamních přijímacích podmínkách, nelze k takovému závěru dospět pouze na základě informací, že v Polsku je mezinárodní ochrana přiznávána v menším procentu případů než v některých jiných členských státech“* (srov. usnesení NSS ze dne 14. 7. 2016, č. j. 2 Azs 137/2016-28; obdobně též rozsudek NSS ze dne 22. 3. 2016, č. j. 7 Azs 38/2017- 73, nebo usnesení ze dne 6. 9. 2016, č. j. 4 Azs 174/2016-24, či ze dne 17. 1. 2018, 10 Azs 340/2017-39). Poukázat lze přitom na to, že kasační stížnosti (shodně) ve věcech určení Polské republiky za členský stát EU příslušný k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podanou státním příslušníkem třetí země podle nařízení Dublin III v poslední době Nejvyšší správní soud odmítl pro nepřijatelnost např. svým usnesením ze dne 22. 1. 2024, č.j. 10 Azs 313/2023-27).
24. S ohledem na výše uvedené nepovažoval soud námitku týkající se systematických nedostatků v Polsku za důvodnou.
25. Důvodnou shledal soud námitku, že žalovaný nepřezkoumatelně zdůvodnil, proč se rozhodl nevyužít diskreční oprávnění podle čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III.
26. Podle tohoto ustanovení se může každý členský stát EU rozhodnout, že posoudí žádost o mezinárodní ochranu, přestože podle kritérií stanovených nařízením Dublin III k tomu není příslušný. Jak již vyložil Soudní dvůr, toto ustanovení má diskreční povahu. A ponechává na uvážení každého členského státu, zda posoudí předloženou žádost o mezinárodní ochranu, ač k jejímu posouzení nemá příslušnost podle nařízení Dublin III (rozsudek ze dne 23. 1. 2019 ve věci C-661/17, *M. A. a další*, body 58-60).

Tuto možnost nařízení Dublin III nijak nepodmiňuje. Každý – jinak nepřislušný – členský stát se může svrchovaně rozhodnout s ohledem na politické, humanitární a praktické úvahy, zda přijme žádost o mezinárodní ochranu k posouzení.

27. S ohledem na rozsah takto přiznané posuzovací pravomoci je podle Soudního dvora na dotčeném členském státu, aby určil, za jakých okolností si přeje využít možnost danou čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III. Soudní dvůr připomněl, že to odpovídá jeho judikatuře týkající se fakultativních ustanovení, podle které tato ustanovení přiznávají členským státům širokou posuzovací pravomoc (viz rozsudek ze dne 10. 12. 2013 ve věci C-394/12, *Abdullahi*, bod 57), a také s cílem čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III na zachování výsady členských států při výkonu práva na poskytnutí mezinárodní ochrany (rozsudek Soudního dvora ze dne 5. 7. 2018, ve věci C-213/17, *X.*, bod 61).
28. Členský stát tedy má široký prostor pro uvážení, zda se rozhodne využít svého oprávnění převzít příslušnost k posouzení žádosti, k níž jinak příslušný není. Čl. 17 nařízení Dublin III neobsahuje žádné omezení z hlediska důvodů použití, ani žádný neurčitý pojem (např. „případ hodný zvláštního zřetele“, srov. např. § 14 zákona o azylu). Oprávnění lze tedy využít s ohledem na politické, humanitární a praktické úvahy (viz rozsudek Soudního dvora ze dne 23. 1. 2019 ve věci C-661/17, *M. A. a další*), resp. jak uvádí bod 17 odůvodnění tohoto nařízení, prostor pro diskreční oprávnění vzniká zejména „z humanitárních důvodů a z důvodů solidarity, aby bylo možné sloučit dohromady rodinné příslušníky nebo příbuzné nebo jiné členy rodiny“.
29. Existence diskrečního oprávnění a širokého prostoru pro jeho využití však neznamená, že rozhodování žalovaného nemá žádné limity a že může rozhodovat libovolně. Úkolem soudu je v těchto případech přezkoumat, zda při práci s čl. 17 nařízení Dublin III nepřekročil meze svého uvážení či zda toto uvážení nezneužil (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 9. 2015, č. j. 8 As 133/2014-51, č. 3314/2015 Sb. NSS, bod 23 a judikaturu tam citovanou). Soud tak posuzuje, zda správní rozhodnutí není svévolné, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku žalovaný zjistil řádným procesním postupem (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003-48, ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004-55, nebo usnesení ze dne 24. 3. 2014, č. j. 8 Azs 16/2013-56, bod 8). Soudu přitom nepřísluší, aby nahrazoval správní uvážení žalovaného svým vlastním uvážením.
30. K aplikaci čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III dále z judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že pokud z okolností případu plyne, že je hodný zvláštního zřetele, je namístě úvahu o aplikaci čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III ustanovení učinit (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 1. 2017, č. j. 2 Azs 222/2016-24). V citovaném rozsudku Nejvyšší správní soud konstatoval, že případy hodné zvláštního zřetele nelze žádným vyčerpávajícím způsobem obecně popsat. Přesto však mezi ně patří dvě významnější skupiny, které lze typově charakterizovat. V první řadě jde o (1) *případy, ve kterých má žadatel o mezinárodní ochranu zvláštní vztah k Česku, resp. Česko má zvláštní zájem na jeho ochraně* (např. za prokázané služby státu či pro jiný specifický vztah k němu). Další skupinou jsou (2) *případy, ve kterých by aplikace určené příslušnosti jiného členského státu mohla mít nežádoucí důsledky jiné než takové, s nimiž samotné nařízení Dublin III typově počítá a pro něž stanovuje konkrétní specifická pravidla*.

31. Typové situace, ve kterých přichází v úvahu aplikace diskrečního ustanovení, lze vyčíst také z bodu 17 odůvodnění nařízení Dublin III, podle kterého: „Kterýkoli členský stát by měl mít možnost odchýlit se od kritérií příslušnosti, zejména z humanitárních důvodů a z důvodu solidarity, *aby bylo možné sloučit dohromady rodinné příslušníky nebo příbuzné nebo jiné členy rodiny* a posoudit žádost o mezinárodní ochranu, která byla podána tomuto nebo jinému členskému státu, i když pro toto posouzení není příslušný podle závazných kritérií stanovených tímto nařízením.“ (důraz doplnil krajský soud).
32. Z uvedeného plyne, že *existence rodinných vazeb je relevantním důvodem pro zvážení možnosti převzetí odpovědnosti za posouzení žádosti o mezinárodní ochranu* v souladu s čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III. I samotné nařízení klade velký důraz na zachování rodinných vazeb. Jsou prvořadým kritériem pro určení státu příslušného k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu (viz čl. 9 až 11 nařízení Dublin III). Relevantní jsou však pouze v případě, že se jedná o rodinného příslušníka ve smyslu čl. 2 písm. g) nařízení, který je zároveň poživatelem nebo žadatelem o mezinárodní ochranu. Má-li však žadatel na území některého členského státu rodinného příslušníka, který zde pobývá na základě jiného právního titulu, pro učení příslušnosti podle nařízení Dublin III taková rodinná vazba nehraje žádnou roli. A jediná cesta, jak ji lze zohlednit, vede právě přes čl. 17 nařízení.
33. Žalobkyně již v rámci správního řízení žalovaného upozornila na to, že tu žije její manžel a že do Polské republiky nechce odcestovat. Požádala, aby se žádost vyřizovala v ČR. Doložila i oddací list. Tato skutečnost vyvolala potřebu, aby žalovaný zvážil možnost aplikace čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III. Jedná se totiž o typický případ, ve kterém žadatel jednak má jistou vazbu k ČR a zároveň by důsledná aplikace kritérií příslušnosti mohla mít nežádoucí důsledky v podobě rozdělení rodiny.
34. Rozhodnutí žalovaného jistou úvahu ohledně čl. 17 nařízení Dublin III obsahuje. Tuto úvahu však krajský soud nepovažuje za dostatečnou, aby mohl řádně přezkoumat, zda žalovaný nepřekročil meze svého správního uvážení a zda jeho rozhodnutí netrpí svévolí.
35. Žalovaný se zaměřil na posouzení otázky, zda by odjezd žalobkyně do Polska byl nepřiměřeným zásahem do jejího práva na soukromý a rodinný život. Poukazoval přitom zejména na to, že do doby svého přicestování do ČR se žalobkyně se svým manželem setkala toliko v průběhu 10 dnů v měsíci září 2022 a následně na počátku roku 2023, kdy manžel žalobkyně pobýval v Ázerbajdžánské republice v rozsahu ode dne 18. 1. 2023 do dne 28. 2. 2023 a kdy také proběhl sňatek v gruzínském Tbilisi. Kromě uvedeného svůj dosavadní vztah realizoval prostřednictvím virtuální sítě. Vzhledem k této skutečnosti je žalovaný přesvědčen, že odcestování žalobkyně do Polska k dokončení žádosti o udělení mezinárodní ochrany nebude představovat nepřiměřený zásah do jejich rodinných práv. Situace manželského páru se tak zásadně nezmění, neboť svůj dosavadní vztah založili právě na virtuálním soužití. Manžel žalobkyně jako poživatel dočasné ochrany může za žalobkyní, a to i opakovaně, uskutečnit cesty do Polska do doby, než svoji pobytovou situaci vyřeší. Žalobkyně pak ani žádost na zastupitelském úřadě ČR o umožnění oprávněného pobytu na základě svého partnerského vztahu nezaložila. Žalovaný přitom rodinu nerozděluje, neboť rodina již v minulosti z vlastního uvážení zvolila obdobný druh soužití. Jedná se přitom o cizince, kteří mají možnost na území cizího státu pobývat, ale nejde o povinnost. Ani jeden z rodinných příslušníků nežije trvale na území ČR.

36. Soud k věci uvádí, že žalobkyně nebude moci Polsko po dobu vedení řízení a posouzení její žádosti o mezinárodní ochranu opustit. Zároveň ani po případném poskytnutí mezinárodní ochrany odlišnými členskými státy nebudou mít možnost dlouhodobě žít ve společné domácnosti, neboť oprávnění k pobytu v jednom členském státě jim umožní vstup na území jiného členského státu pouze krátkodobě. Současně žalobkyně ani z území ČR nemá možnost požádat o pobytové oprávnění za účelem sloučení rodiny. Dle svého tvrzení se žalobkyně informovala na vízovém centru, které je ve spojení s českým velvyslanectvím, přičemž jí bylo sděleno, že její první žádost by byla zamítnuta a následně by musela několik měsíců čekat, než bude moci podat další žádost. Současně lze předpokládat, že manžel žalobkyně bude mít možnost zůstat v ČR kvůli válce (pravděpodobně buď na základě dočasné ochrany, víza strpění, případně doplňkové ochrany). Je sice pravdou, že žalobkyně s manželem žili odděleně, ale stalo se tak z důvodu války na Ukrajině, neboť společně chtěli žít na Ukrajině. Rovněž je třeba vycházet z toho, že v době rozhodnutí soudu spolu manželé již od 1. 1. 2024 žijí ve společné domácnosti a do budoucna mají v úmyslu společně žít. Manžel žalobkyně má v Brně pronajatý byt a žalobkyně je zde uvedena jako osoba žijící s ním ve společné domácnosti. Je tedy na žalovaném, aby při využití svého diskrečního oprávnění zvážil i shora popsané skutečnosti a posoudil, zda by za těchto podmínek nedošlo k zásahu do soukromého a rodinného života žalobkyně.

V. Závěr a náklady řízení

37. Ze všech shora uvedených důvodů krajský soud rozhodl o žalobě tak, že jí v plném rozsahu vyhověl a napadené rozhodnutí zrušil s tím, že se věc vrací žalovanému k dalšímu řízení, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto rozsudku.
38. V dalším řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany je žalovaný vázán právním názorem krajského soudu obsaženým v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5 s.ř.s.)
39. O nákladech řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ustanovení § 60 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci úspěšná žalobkyně o přiznání náhrady nákladů řízení nepožádala a krajský soud ani ze spisu nezjistil, že by ji nějaké náklady vznikly, proto soud rozhodnul, že se jí náhrada nákladů řízení nepřiznává (výrok II. rozsudku). Žalovaný byl v řízení neúspěšný, a proto právo na náhradu nákladů nemá (výrok III. rozsudku).

Poučení: Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 4. března 2024

JUDr. Petr Polách v. r.
samosoudce

